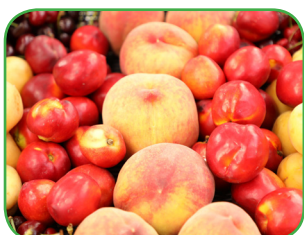

د کجورو «خرما» د بڼو نو جوړولو ملي طرحه د عالي اقتصادي شورا له خوا تاييد شو

ددې طرحې پراساس د کرنې وزارت په برنامو کې د کجورو سوداګريز بڼو نو جوړول، د کجورو بڼو نو جوړولو په پار له وچو او هغو ځمو څخه، چې د کرکېلي وړ نه دي ګټه پورته کول، د انساجو د کرلو له لارې د مختلفو نژادونو د اصلاح شويو نيا لګيو توليد، د کورني مارکېټ لپاره بڼه کيفيت لرونکي کجورو توليدول، د بڼوالۍ په برخه کې د کار زمينه برابرو او خصوصي سکتور لپاره د پانګونې نوي فرصتونه برابرو او د بېلابېلو نيا لګيو ملي کلکسيون جوړول شامل دي.

دراين شماره پخوانيد

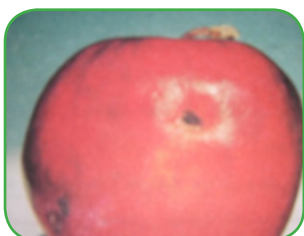
وزارت زراعت
در تلاش
طولانی سازی بازار...

خوست کې د کرنې او
مالدارۍ په برخه کې
۵۷۵ ميليونه افغانیو...

دهندوانې
ګټې در مالومې
دي؟

کرم
تخم خوار
سيب

د کندهار نامی انار او خوږې مېوې

د کندهار انار ددې ولايت له مشهورو مېوو څخه دي، چې بهرنيو هېوادونو ته هم صادريږي او ددې ولايت اقتصادي پراختيا ته زمينه برابره کړې ده. د کندهار د انارو بڼو نو ساحه څه باندې ۹ زره هکتاره، د انگورو د باغونو ساحه ۲۰ زره او ۵۰۰ هکتاره ده او دغه راز څه باندې شپږ زره هکتاره ساحه نورو مېوو لکه زردالو، شفتالو، انځر او نورو مېوو نيولې ده. تېر کال د کندهار د انارو د توليد کچه ۱۵۰ زره متریک ټنه وه ددې ولايت د کرنې رياست چارواکي وايي، چې ددې ولايت د انارو بڼو نو حاصلات د کميت له پلوه ډېر او د کيفيت له پلوه بڼه شوي دي.

د کجورو «خرما» د بنونو جوړولو ملي طرحه د عالي اقتصادي شورا له خواتايد شو

او ددې ترڅنگ تاوده اوړي او وچې دښتې د خرما کرکېلي او تولید لپاره مساعدې دي. له پخوا راهیسې د ننگرهار، لغمان، فراه، نیمروز، هلمند، کندهار او خوست په ولایتونو کې په دودیزه توګه د خرماو کرکېله دود دي، چې د تخم په واسطه تکثیرېږي. د یادو ولایتونو اقلیمي شرایط د خرماو کرکېلي او تولید لپاره مساعد ده. د عربستان له خوا په ۲۰۰۸م کال کې افغانستان ته د خرماوو ۱۰ زره بېلابېل نژادونه ورکړل شوه، چې د ننگرهار، لغمان او هلمند په ولایتونو کې کرل شوي دي.

تېر کال افغانستان د ۹.۲ میلیونه ډالرو په ارزښت ۱۸ زره او ۷۶۰ ټنه خرما وارد کړي دي. د دغو بنونو له جوړولو څخه د کرنې وزارت موخه د ښه کیفیت لرونکي خرماو د تولید ډېر والي او له بهره د خرماو د تولیداتو د کچې پېټول دي. د خرما په برخه کې پر ځان بساینه د کورني مصرف په برخه کې په کال کې ۱۰ میلیونه ډالر د افغانستان د اقتصادي ودې په برخه کې مرسته کولای شي او ددې ترڅنگ ډېرو خلکو ته د کاروبار او پانګونې زمینه هم برابروي.

دغه راز د کرنې وزارت له پانګوالو او خصوصي سکتور څخه غواړي، چې ددې طرحې په پلي کولو کې د همکارو ترلاسه کولو په پار دې یاد وزارت ته مراجعه وکړي.

د کنټرول د استنداردونو پلي کول، د بازار موندنې تصدیق پانې صادرونو او ترویجې چوپړونه وړاندې کول د کرنې وزارت ددې طرحې نورې برخې دي. ددې طرحې پراساس د کرنې وزارت په برنامه کې د کجورو سوداګریز بنونه جوړول، د کجورو بنونو جوړولو په پار له وچو او هغو ځمو څخه، چې دکرکېلي وړ نه دي ګټه پورته کول، د انساجو د کرلو له لارې د مختلفو نژادونو د اصلاح شویو نیالګیو تولید، د کورني مارکېټ لپاره ښه کیفیت لرونکي کجورو تولیدول، د ښوالی په برخه کې د کار زمینه برابرو او خصوصي سکتور لپاره د پانګونې نوي فرصتونه برابرو او د بېلابېلو نیالګیو ملي کلکسیون جوړول شامل دي.

ددې طرحې په پلي کولو کې ۱۵.۱۱ میلیونه امریکایي ډالر لګول کېږي. ددې لپاره چې افغانستان متنوع اقلیم لري

د هېواد جمهور ییس محمد اشرف غني په سپارښتنه، د کرنې وزارت له خوا د کجورو «خرما» د بنونو ملي طرحه چمتو او د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزیر نصیر احمد دراني له خوا اقتصادي عالي شورا ته وړاندې شوې وه، چې د یاد شورا له خوا ومنل شوه.

د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت ویاند اکبر رستمی وایي: «ددې طرحې پر اساس ټاکل شوې، چې د کرنې وزارت له خوا د کجورو دوه زره او ۷۰۰ هکتاره سوداګریز بنونه جوړ شي او دغه راز د خرماو د بېلابېلو نژادونو د انساجو د کرکېلي له لارې د خرماو د اصلاح شوي او تصدیق شویو نیالګیو د تولید او تکثیر په پار درې لابرټوارونه هم ایجاد کړي.» ښاغلي رستمی وویل: «د فراه، هلمند او ننگرهار په ولایتونو کې څېړنیز فارمونه او د خرماو ملي کلکسیون جوړول، د کیفیت

یش از دو هزار هکتار جنگل مصنوعی در بدخشان ساخته می‌شود

زیباک، اشکاشم، واخان شغنان و وردوج با غرس درختان بید و سفیدار و دیگر درختان بی‌میوه، ساخته می‌شود. ساخت جنگل‌ها از سوی وزارت زراعت، به کمک مالی دفتر «روپانی» و تمویل برنامه‌ی غذایی جهان «WFP» برای افغانستان ساخته می‌شود. ناگفته نماند ۵.۵ میلیون نهال در این جنگل‌های مصنوعی غرس شده‌اند.

محمدطاهر ایوب، معین مالی و اداری وزارت زراعت، در سفری به ولایت بدخشان، برنامه‌ی ساخت جنگل‌های مصنوعی در این ولایت را افتتاح کرد. آقای ایوب گفت که قرار است ۱۷۰ واحد جنگل مصنوعی که جمعاً دو هزار و ۴۵ هکتار زمین را در بر خواهد گرفت، در ولایت بدخشان ساخته شود. این جنگل‌ها در پنج ولسوالی پامیر، شامل

کار تطبیق ۱۸ پروژه آبیاری در کندز شروع شد

شبکه‌های آبیاری و ساخت سه آب‌ریزه می‌شود که با تکمیل شدن کار این پروژه‌ها مشکل دهقانان حل شده و زراعت به سوی میکانیزه شدن می‌رود. او تأکید کرد که این پروژه‌ها به جلوگیری از ضایعات آب، ایجاد فرصت‌های شغلی برای باشندگان و رفع مشکل کم‌بود آب کمک می‌کند.

ریاست زراعت، آبیاری و مالدارۍ ولایت کندز، آغاز کار تطبیق ۱۸ پروژه آبیاری با هزینه ۸۱ میلیون افغانی در این ولایت خبر داده است. این پروژه‌ها شامل ساخت شبکه‌های آبیاری و آب‌ریزه‌ها در مرکز و ولسوالی‌های ولایت کندز می‌شود. عبدالهادی قزلق رییس زراعت ولایت کندز می‌گوید که پانزده پروژه شامل ترمیم

هلمند کې ۷ بابه عصري ممیز خوني جوړېږي

لپاره هم عصري ممیز خونو ته اړتیا لري، چې دغه اړتیا اوس د کرنې وزارت له خوا پوره کېږي.

تردې وړاندې هم په هلمند ولایت کې ۱۹ ممیزخونې جوړې شوي دي او د انگورو ښوالو په واک کې ورکړل شوي دي. د دغو ممیزخونو په جوړولو سره به د انگورو ښوالو عواید زیات شي او ترڅنگ یې د سیمې اوسیدونکو ته د کاري فرصتونو ترڅنگ د انگورو د محصولاتو د ضایع کېدو مخه به هم ونیول شي.

د هلمند د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ ریاست چارواکي وایي، چې د کرنې وزارت د ښوالی او مالدارۍ ملي برنامه له خوا ددې ولایت د انگورو ښوالو لپاره ۷ عصري ممیز خونې جوړېږي.

د هلمند د کرنې رییس انجنیر زلمي الکو وایي، چې دغه ممیز خونې ددې ولایت په مرکز لېشکرګاه، نادعلي، ناوې او نهرسراج ولسوالیو کې جوړېږي.

ښاغلي الکو وویل: «هلمند هر کال زرګونه ټنه انگور تولیدوي، پر دې سربېره چې تازه انگور خرڅوي، د انگورو د وچولو او ممیزو

یکی از بایدهای پیشرفت زراعت و رشد تولید ملی، رعایت فرهنگ تولید و مصرف تولید داخلی توسط مردم است. باید همه‌ی شهروندان یا برای سود بیش‌تر تولید کنند یا از تولید هم‌وطنان‌شان استفاده کنند. این کار، امری حتمی و نیز مقدس و ارزشمند است.

به واقعیت، باید گفت که انگیزه نیروی کار برای بهبود کارآیی‌اش، فراتر از آن که تحت تأثیر نظام انگیزشی اقتصادی باشد به همین خاطر به صورت خود تولیدی و با انگیزه‌های شخصی به گونه‌ی بهتر صورت می‌پذیرد.

ما باید در کنار تولید، در آغاز در زمینه‌ی مصارف‌مان به منابع داخلی تکیه کنیم و آهسته‌آهسته با بهتر ساختن تولید، این ظرفیت تولیدی را بر شهروندان دیگر کشورها تحمیل کنیم. تا آنان نیز از محصولات ما استفاده کنند. کیفیت بهتر، باعث می‌شود که دیگران نیز با اشتیاق فراوان، تولیدات ما را مصرف کنند و این باعث رشد اقتصادی ما به صورت دوام‌دار می‌شود.

شهروندان باید در کنار مصرف داخلی، به تولیدکننده‌گان به عنوان مشتری، مشورت بدهند و پیشنهاد کنند که تولیدشان باید چی کیفیت‌هایی را داشته باشد. تولیدکننده‌گان نیز به خاطر پایداری کاروبارشان، باید تلاش کنند رضایت خریداران را فراهم سازند و تولیدشان را بهتر از معیارهای مد نظر، آماده‌ی فروش بسازند. با این روش، همه‌ی محصولات افغانستان، می‌تواند نام‌آور جهان شود.

به عنوان شهروندان افغانستان که کشورمان زراعتی است، باید خرید نیازهای‌مان را از نزدیک‌ترین محل خانه و از تولیدات محلی و وطنی آغاز کنیم. بکوشیم هر چیز را از نزدیک‌ترین محل به خانه خریداری کنیم. با این کار، باعث رشد مارکیت محلی می‌شویم.

در بازارها باید ترجیح ما محصولات داخلی باشد. واقعیت این است که تولیدات زراعتی افغانستان، بسیار طبیعی و ارزشمند است، این ارزش را باید رشد بدهیم و بارورتر بسازیم.

اگر دید منفی و نگاه بد بسیاری از شهروندان تغییر کند، می‌توانیم باعث رشد در تمامی زمینه‌ها باشیم. مثلاً روزانه میلیون‌ها شهروند برای خرید به بازارهای کشور می‌روند. از این میان اگر هر کس به توان خودش یک محصول داخلی را خرید کند، به این معنا است که میلیون‌ها محصول داخلی فروخته شده و پول آن یا به دهقان و تولید کننده یا به دیگر روستایی رسیده است و پول در داخل افغانستان به گردش باقی مانده است.

شبییه این است که یک سرک یا پیاده‌راه نسبتاً پر از زباله است، ولی در کناره‌های آن زباله‌دان‌های زیادی قرار داده شده است. از این مسیر روزانه هزاران تن می‌گذرند، اگر هر کدام به جای انداختن یک زباله به روی راهرو یا جاده، یک زباله را از جاده بردارند به زباله‌دان بیندازند، آیا تا بیگاه در جاده زباله‌ای باقی خواهد ماند؟ فردا اگر یک‌یک زباله را هم برداریم، همین که کثیفش نکنیم، به احتمال زیاد پاک خواهد ماند.

در تمامی زمینه‌ها اگر شهروندان تغییرپذیر باشند و خشت خودشان را راست بگذارند، عمارتی به نام افغانستان به زیبایی و بلندی کامل، ساخته خواهد شد.

خوست کې د کرنې او مالدارۍ په برخه کې د ۵۷ میلیونه افغانیو په ارزښت یو شمېر پروژې پلي کېږي

د خوست د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ ریاست چارواکي وايي، چې ددې ولایت په مرکز او ولسوالیو کې د ۵۷ میلیونه افغانیو په ارزښت بېلابېلې پروژې پلي کېږي، چې د یو شمېر هغو تړونونه یې له اړوندو چارواکو سره لاسلیک شوي دي.

د خوست د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ رییس حفیظ الله شاه نوري وویل، چې د روان کال په ترڅ کې ددې ولایت په مرکز او ټولو ولسوالیو کې د کرنې، مالدارۍ او بڼوالۍ په برخو کې یو شمېر مهمې پروژې پلي کېږي. هغه وویل: «په خوست کې د کرنې او مالدارۍ د ودې په موخه د ۵۷ میلیونه افغانیو په ارزښت بېلابېلې پروژې پلي کېږي، چې د یو شمېر پروژو د پلي کېدو تړونونه چې ارزښت یې ۲۵ میلیونه افغانیو ته رسېږي له اړوندو چارواکو سره لاسلیک شوي دي.» ښاغلي نوري وویل، دغه لاسلیک شوي پروژې چې ټولیز ارزښت یې څه باندې ۲۵ میلیونه افغانۍ ده د کرنې وزارت د بڼوالۍ او مالدارۍ ملي برنامې «NHLP» په همکارۍ پلي کېږي، چې په کې د پیازو سرې خونې جوړول، د شاتو مچيو بستې وېشل، د شیدې ساتنې توکي وېشل، د مرغېو بستې وېشل، د زعفرانو پیاز وېشل، د مرې او اچارو جوړولو توکي وېشل او د عضوي سرې مرکز جوړول شامل دي، چې نن یې تړونونه لاسلیک او عملي چارې به یې په نږدې راتلونکي کې پیل شي.

ښاغلی نوري زیاته کړه، چې په نږدې راتلونکي

کې به په دې ولایت کې د ۳۲ میلیونه افغانیو په ارزښت د یو شمېر نورو پروژو تړونونه هم لاسلیک او عملي چارې به یې پیل شي. هغه په خپلو خبرو کې وویل، چې په دغو پروژو کې ۲۵۰ شني خونې او ترڅنګ یې د اچارو او مرې د پروسس کوچني مرکزونه جوړول هم شامل دي، چې عملي چارې به یې ډېر ژر پیل شي.

په هغه غونډه کې، چې د دغو پروژو د لاسلیک په

په هغه غونډه کې، چې د دغو پروژو د لاسلیک په موخه جوړه شوې وه؛ د خوست والي محمدحليم فدایي په دې ولایت کې د کرنې او مالدارۍ په برخه کې د کرنې وزارت له مرستو او همکارۍ د مننې ترڅنګ وویل، چې د یادو پروژو په پلي کولو سره به ددې ولایت د بزګرانو یو شمېر شته ستونزې هوارې او د دوي اقتصاد به وده وکړي.

چېن الله قاضي زاده

وزارت زراعت

در تلاش طولانی سازی بازار میوه

ریاست عمومی تحقیقات وزارت زراعت، روی ۱۵ نوع میوه تحقیق کرده است.

وزارت زراعت، آبیاری و مالدارۍ روی انواع مختلفی از میوه کار کرده است تا میوه‌های افغانستان در زمان‌های مختلف حاصل دهد. این کار را وزارت زراعت به هدف پایداری تولید، رشد اقتصاد باغداران و کاهش نیاز به واردات میوه انجام می‌دهد.

سیف‌الدین احدی آمر تحقیقات زراعتی می‌گوید: «روی ۱۵ نوع از میوه کار کردیم تا بدانیم که میوه‌ها در زمان‌های مختلف حاصل بدهد، در ضمن روی درختان میوه کار داریم که در کدام محیط توافق بهتر دارد، این کار بخاطر مدیریت مارکیت و تقسیم میوه که در فصل‌های مختلف حاصل بدهد می‌باشد، میوه‌ها را تقسیم‌بندی کردیم که شامل زودرس، متوسط و دیررس می‌باشد.» وی می‌افزاید این کار را به خاطر آموزش تجارب نو برای باغداران و حمایت از آن‌ها می‌باشد تا باغداران بفهمند که میوه‌های‌شان چگونه و در چی زمانی حاصل می‌دهد.

غفورجان یک تن از میوه‌فروشان شهر کابل است. او در این مورد می‌گوید: «میوه‌های وطنی زیاد شده، فروش‌شان خوب است، شکر خدا میوه‌های وطنی زیاد شده، شفتالو، زردآلو، گیلاس، آلو زیاد شده، مردم از وطنی

زراعت را به دوش گرفت، یکی از اهدافی که مطرح کرده بود، افزایش عمر میوه‌ی داخلی بود. آقای درانی گفته بود که وزارت زراعت کوشش خواهد کرد تا در بازار، در فصل‌های مختلف میوه‌ی داخلی وجود داشته باشد. تولید پایدار میوه، باعث کاهش واردات میوه‌های خارجی می‌شود. کاهش واردات، باعث باقی ماندن پول در داخل و رشد اقتصاد ملی می‌گردد و روی ایجاد توازن تجارتی تأثیر می‌گذارد.

قابل ذکر است که ریاست عمومی تحقیقات وزارت در فارم تحقیقاتی بادام باغ کابل، روی انواع مختلفی از انواع میوه چون گیلاس، سیب، ناک، توت زمین، زردآلو، بادام، انار، انگور و دیگر میوه‌های خارجی و داخلی تحقیقات انجام داده و برای باغداران آن را فهمانده که در کجا و چه نوع میوه حاصل بهتر می‌دهد، تا باغ بسازند و حاصل بیش تر به دست بیاورند.

استفاده کنند، در کنار این که ارزان است از باغداران و اقتصاد ملی حمایت می‌شود.» قابل ذکر است که ریاست عمومی تحقیقات وزارت در فارم تحقیقاتی بادام باغ کابل، روی انواع مختلفی از انواع میوه چون گیلاس، سیب، ناک، توت زمین، زردآلو، بادام، انار، انگور و دیگر میوه‌های خارجی و داخلی تحقیقات انجام داده و برای باغداران آن را فهمانده که در کجا و چه نوع میوه حاصل بهتر می‌دهد، تا باغ بسازند و حاصل بیش تر به دست بیاورند.

پس از این که نصیراحمد درانی رهبری وزارت

بانو تاجری که طی یک سال در پنج نمایشگاه اشتراک کرد

شجاع الحق نوری

تا امسال حاصل زعفران ایشان را خریداری کند.

نفیسه از برنامه‌های آینده‌ی خود چنین قصه می‌کند: «تلاش داریم محصولات خوش‌کیفیت و عالی تولید کنیم، یک نمایشگاه در ممبی اشتراک کردیم و چهار نمایشگاه در کابل، این نمایشگاه‌ها در تأثیر روی کیفیت، بازار، معرفی شرکت ما، محصولات افغانستان بسیار عالی است.»

او روایت حضورش را در هند، تصویر می‌دهد: «در نمایشگاه ممبی تاجران و سرمایه‌داران بیرونی آمده و از غرفه‌ی ما دیدن کردند، در آینده تفاهم‌نامه‌هایی با ایشان امضای می‌کنیم چون ارتباط ما تأمین شد.» خانم دانش برای بانوان دیگر افغانستان نیز این پیام را می‌دهد: «پیام من برای خانم‌های دیگر وطنم همین است که منتظر نباشند همیشه محتاج و بی‌کار باشند، رمز موفقیت در خودشان است. می‌شه از خانه این کار و هم‌مانند این کارهای آزاد دیگر را انجام دهند.»

قابل ذکر است که وزارت زراعت آبیاری و مالرداری برای بازاریابی و معرفی محصولات زراعتی و باغداری دهقانان و باغداران کشور سالانه حدود ۱۰ نمایشگاه را در داخل و خارج کشور راه‌اندازی می‌کند. یکی از این نمایشگاه‌ها نمایشگاه بین‌المللی ممبی هندوستان بود که هفته گذشته برگزار شد و به ۱۲۳ میلیون دالر در آن قرارداد و تعهد فروش محصولات زراعتی افغانستان صورت گرفت که خانم دانش یکی از اشتراک‌کنندگان این نمایشگاه بود.

ننگرهار کې د چرگانو روزنې ۱۰۰۰ واړه فارمونه جوړېږي

بناغلي حسن زي وويل، چې په دې لړۍ پر دغو ۱۰۰۰ کورنيو په هرې کورنۍ ۳۰ چرگان، دچرگانو باکيفيته خوراكي توکي، چرگانو ته د دانې او اوبو ورکولو لوبڼې او همداراز يوه اندازه درمل او واکسين وېشل کيږي.

د ننگرهار د کرنې رييس زياته کړه، چې له دې برنامې څخه برخمن شوي کورنيو لپاره د چرگانو د روزنې په برخه کې روزنيز پروگرامونه هم په پام کې نيول شوي دي.

دغه پروژه د بېوزلو کورنيو د خوړو خونديتوب، اقتصادي ودې او ملاتړ په موخه پلي کيږي.

نفیسه می گوید: «در شرکت ما هشت نفر کار می‌کنند و دو نماینده‌گی در کابل داریم و یک نماینده‌گی در هرات، در یک‌سال ۸۰ کیلوگرام زعفران پروسس‌ناشده فروختیم و ۶۰۰ کیلو هم پروسس‌شده.»

به قول نفیسه دانش، نمایشگاه‌ها در کنار این که زمینه‌ی ارتباطات و خریدوفروش را برای تاجران محصولات داخلی مساعد می‌سازد در قسمت مشورت‌های نیک، زعفران کاران و تاجران، ایشان را کمک می‌کند تا محصولات خوش کیفیت تولید کنند و کارشان رونق بیش‌تر یابد.

کردیم، تعدادی از این وسایل نصب و شماری هم در حال انتقال است و در همین نزدیکی نصب می‌شود.» در کنار این کارها، خانم دانش با ۶۰۰ دهقان صحبت کرده است

نفیسه دانش یک‌تن از بانوان تجارت‌پیشه‌ی کشور در بخش زعفران است که در نمایشگاه ممبی هندوستان که ویژه‌ی محصولات افغانستان بود، اشتراک کرده است. بانو دانش باشنده ولسوالی غوریان ولایت هرات و مالک یک شرکت زعفران است. او را می‌توان با توجه به کارکردها و پیش‌رفت فوق‌العاده‌اش که قصه می‌کند، «بانویی موفق» لقب داد. نفیسه می‌گوید که از کودکی علاقه داشت تا یک بانوی تجارت‌پیشه باشد، «از کودکی علاقه داشتیم تا تجارت کنیم، یک‌سال می‌شود که شرکت کاروبار زعفران را تحت نام «تار طلایی» تأسیس کردم و در بخش پروسس، بسته‌بندی و تجارت آن کار می‌کنم.»

بانو دانش می‌گوید که به کمک وزارت زراعت، آبیاری و مالرداری، در چهار نمایشگاه داخلی و یک نمایشگاه بین‌المللی حضور پررنگ داشته است، «اشتراک در این نمایشگاه‌ها سبب شده که از بسیاری شرکت‌های زعفران‌کار که سابقه چندین ساله دارند، پیشی بگیرم و موفقیت‌های زیادی از منظر شهرت و تأمین ارتباطات به دست آورم.»

نفیسه می‌گوید: «در شرکت ما هشت نفر کار می‌کنند و دو نماینده‌گی در کابل داریم و یک نماینده‌گی در هرات، در یک‌سال ۸۰ کیلوگرام زعفران پروسس‌ناشده فروختیم و ۶۰۰ کیلو هم پروسس‌شده.» به قول نفیسه دانش، نمایشگاه‌ها در کنار این که زمینه‌ی ارتباطات و خریدوفروش را برای تاجران محصولات داخلی مساعد می‌سازد در قسمت مشورت‌های نیک، زعفران کاران و تاجران، ایشان را کمک می‌کند تا محصولات خوش کیفیت تولید کنند و کارشان رونق بیش‌تر یابد.

بانو نفیسه می‌گوید: «سعی و تلاش می‌کنیم زعفران خوش کیفیت تولید کنیم، یک مرکز پروسس زعفران جور کردیم، بعضی وسایل را خریداری

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت د بڼوالۍ او مالدارۍ ملي برنامې «NHL» له خوا د ننگرهار په څلورو ولسواليو کې د ۲۷ ميليونه افغانيو په لگښت ۱۰۰۰ بېوزلو کورنيو لپاره د چرگانو روزنې ۱۰۰۰ واړه فارمونه جوړيږي.

دغه فارمونه چې هر يوه يې د ۳۰ هگيو چرگانو د روزنې وړتيا لري د ننگرهار ولايت په گوشتي، دوربابا، کوټ او خورپانو ولسواليو کې جوړيږي. د ننگرهار د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ رييس ذبيح‌الله حسن زي وويل، چې ددغو فارمونو

دهندوانې گټې در مالومې دي؟

-د ماشومانو او تنكيو ځوانانو ذهني وړتيا پياوړې كوي

-ټوخي له منځه وړي.

ددې ترڅنگ د هندوانو زړي هم خوراگټور دي، چې د هاضمې په ښه كولو، د معدې التهاب او زېري ناروغيو پر مخنيوي سربېره د پوستكي دگونځو په له منځه وړلو كې هم مرسته كوي.

هندوانه يوه خوږه ميوه ده، خو دا به څنگه معلوموو، چې پخه ده كه نه؟

ځينې خلك په دې باور دي، چې كه د هندوانې برسېرن پوټكي وټكول شي، نو له غږه يې معلومېږي، چې د خوړلو وړ ده كه نه؟

خو تل داسې نه وي هر څوك دا مهارت نه لري، چې د هندوانې له غږ څخه معلومه كړي، چې هندوانه پخه ده او كه نه. يوشمېر نورې نښې نښانې هم شته، چې له پېرېدونكو سره د خوړو هډوانو په پېژندلو كې مرسته كوي.

كه دهندوانې پر پوټكي سپين ژېر بخن خالونه ډېر و دا ښه هندوانه ده، همداراز كه د هندوانې پر پوټكي وچې نښې وې، پوه شئ چې دا هندوانه ډېره خوږه ده، كه د هندوانې بيخ شين و، هندوانه چندان پخه نده او كه زېړ و، بيا نو ښه پخه او خوندوره ده.

اوږده هندوانه اوبه زياتې لري خو گرده هندوانه بيا خوړوالی ډېر لري. خو هېره دې نه وي كه څه هم هندوانه ډيرې گټې او ښيگڼې لري، خو كه له حده مو زياته كړه نو روغتيايي زيانونه هم لري. زياته هندوانه خوړل مو په گېډه كې درد او د اسهال ناروغي رامنځته كوي.

دا ميوه

د ليكوبن په نوم ماده له لري او روغتيا پوهان هغه ماده يو قوي انټي اكسيډانټ بولي. د دوي په خبره دغه ماده

كولي شي، چې د پوستكي حجرې د ازادو راډيكالونه له ضرر څخه خوندي كړي.

دا راډيكالونه تر ډېره د لمر له وړانگو سره را منځ ته كېږي او پر پوستكي بد اغيز كوي، د بيلگې په ډول د پوستكي ژر زړښت، پر پوستكي دگونځو پيدا كېدل او حتا د پوستكي سرطان د رامنځ ته كېدو لامل هم كيږي.

هندوانه چې په انگليسي كې ورته (Watermelon) وايي، بېلابېل وېټامينونه او زياته اندازه اوبه لري، چې د انسان روغتيا لپاره ډېره گټوره مېوه ده.

د هندوانې اصلي سرچينه هندوستان دی او له هغه ځايه يې د نړۍ نورو سيمو ته لار پيدا كړې ده.

هندوانه يو كلن نبات دی چې پلنې پانې، څښېدونكي بوټي او ژېړ گلان لري. هندوانه د سيټرولين په نوم اميني تېزاب، د كاروټن او ليكوبن په نومونو ځيني نور مواد او د مانيټول په نوم يو ډول خوږه لري. هندوانه خوندوره او د زياتو اوبو لرونكې ميوه ده، چې گټې روغتيايي گټې لري.

روغتيا پوهان وايي؛ هندوانه د مټانې تېره يا كانې له منځه وړي او كه له خرما سره يو ځای وخورل شي، گټه يې نور هم زياتېږي. دغه راز هندوانه د A، B، او C وېټامينونه لري، چې د يادو وېټامينونو په درلودو سره د گڼو ناروغيو درمل هم دي.

په ۱۰۰ گرامه هندوانه كې ۹۲ گرامه اوبه ۰.۵ گرامه پروټين، ۴ گرامه نشايسته، ۱۰ ملي گرامه فاسفورس، ۱۰۰ ملي گرامه پوتاشيم، ۶۰۰ ملي گرامه وېټامين «اي» او گڼ نور گټور مواد او وېټامينونه موجود دي. روغتيا پوهان دا هم وايي، چې هندوانه د وينې د فشار په كمولو، د هاضمې پرښه جوړښت، د محرقې په له منځه وړلو، ذهني پياوړتيا او د زړه د ناروغيو لپاره خوراگټوره مېوه ده.

دا ميوه د ليكوبن په نوم ماده لري او روغتيا پوهان هغه ماده يو قوي انټي اكسيډانټ بولي. د دوي په خبره دغه ماده كولى شي، چې د پوستكي حجرې د ازادو راډيكالونه له ضرر څخه خوندي كړي. دا راډيكالونه تر ډېره د لمر له وړانگو سره را منځ ته كېږي او پر پوستكي بد اغيز كوي، د بيلگې په ډول د پوستكي ژر زړښت، پر پوستكي دگونځو پيدا كېدل او حتا د پوستكي سرطان د رامنځ ته كېدو لامل هم كيږي.

هندوانه نورې گټې هم لري:

هندوانه د ۹۲ سلنه اوبو په لرلو سره د انسان په وجود كې د وينې د حركت په چټكتيا او د زړه په سلامتيا كې مهم رول لري.

— د وينې فشار كموي

— د مټانې پړسوب له منځه وړي

— بدن تازه او ښكلي ساتي

— معدې او بلوډو ته گټه رسوي

— په هضم او د وينې په جوړښت كې مرسته كوي

— د وچكۍ (محرقې) لپاره هندوانه له درملو څخه كمه نه ده

— هندوانه د زړه ناروغۍ په درملنه كې مهم رول لوبوي

— تنده له منځه وړي

د کندهار نامی انار او خوږې مېوې

شجاع الحق

شانزده قطعه نمایشی زعفران در لوگر ساخته می‌شود

ریاست زراعت، آبیاری و مالداري ولایت لوگر، اعلام کرده که قرار است با توزیع دوهزار و پنج‌صد کیلوگرام پیاز زعفران به علاقمندان، شانزده قطعه نمایشی زعفران در این ولایت ساخته شود.

این مقدار پیاز زعفران به شانزده خانواده توزیع شده و قرار است هریک از این خانواده‌ها در مساحت سه بسوه زمین، قطعه نمایشی زعفران بسازند.

این پیازها از طریق برنامه‌ی ملی باغداری و مالداري وزارت زراعت به منظور رشد اقتصاد خانواده‌ها و ترویج کشت زعفران در کشور، در ولسوالی‌های محمداغه و خوشی ولایت لوگر توزیع شده است.

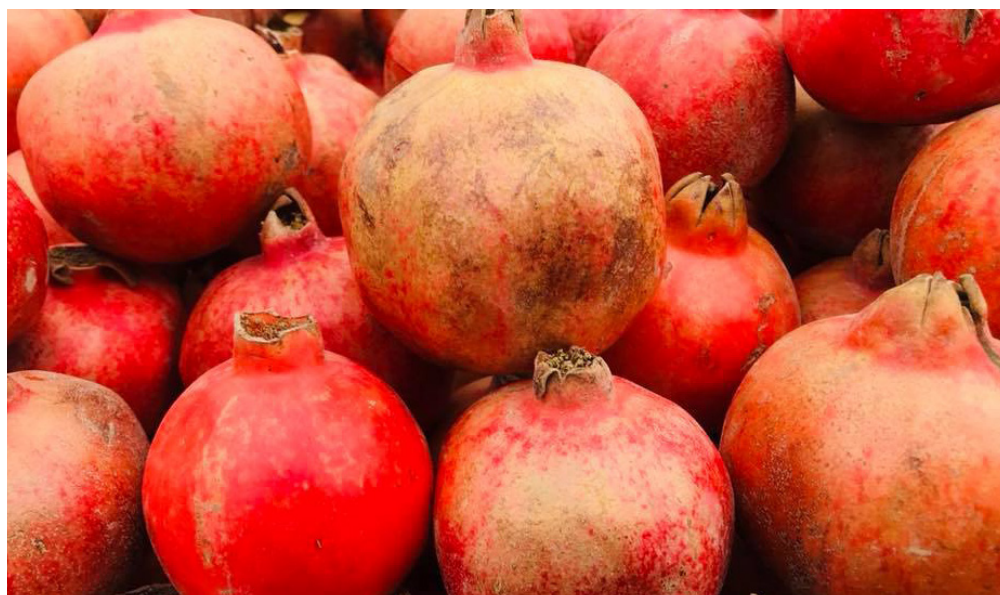
هلمند کې پروشمېر بزگرانو د سویاينو اصلاح شوي تخمونه ووپشل شو

د هلمند د کرنې، اوبولگولو او مالداري ریاست چارواکي وايي، چې ددې ولایت په مرکز لښکرگاه، ناوه، نادعلي او نهرسراج ولسوالیو کې په ۳۵۰ جریبه ځمکه کې دسویاينو کرکېله شوې او ددې نبات د ترویج په پار هڅې روانې دي. د هلمند د کرنې رییس زلمي الکوايبي، چې ددې ولایت د نادعلي ولسوالۍ پر ۱۰۰ بزگرانو د سويابینو اصلاح شوي تخمونه وپشل شوي دي.

بناغلي الکوايبي پر دغو ۱۰۰ بزگرانو د سويابینو د اصلاح شوي تخمونو د وېش ترڅنګ دوي ته ددې بوټي د کرکېلي، حاصل ټولولو او پالنې په موخه روزنه هم ورکړې ده.

د هلمند د کرنې رییس وايي، چې د سويابینو د اصلاح شويو تخمونو په وېش سره به ددې ولایت د نادعلي ولسوالۍ په سل جریبه ځمکه کې د سويابینو کرکېله وشي. په پام کې ده، چې په هره جریبه ځمکه کې ۱۴ کیلوگرامه د سويابینو تخم وکرل شي.

سويابین بشپړه پروتیني او مغذي مواد لري او د کورنيو په روغتيا په ځانګړي ډول د ماشومانو د خوارځواکۍ په مخنيوي کې رځنډه رول لري.

ټولو ډېر انار توليدوي. په دې ولایت کې طبي بوټي لکه انجه «هنګه»، شرین بویه، سپېلني، زیره او یوشمېر نور طبي بوټي هم کرل کېږي.

ددغو مېوو او کرنیزو توکو د تولید ترڅنګ کندهار کې مالداري هم مخ پر وده روانه ده، په دې ولایت کې د غواوو روزلو ۶۰۰ فارمونه فعالیت لري، چې له دغو فارمونو څخه د ورځې ۲۲۶ زره او ۲۰۰ لیتره شیدې په لاس راځي او ترڅنګ یې په دې ولایت کې د شاتو مچيو ۵۲ فارمونه هم شتون لري، چې کال کې نږدې ۱۹ ټنه شات بازار ته وړاندې کوي. د یادو فارمونو ترڅنګ په دې ولایت کې د کبانو ۱۶۰۰ فارمونه فعالیت کوي، چې د کال شپږ زره ټنه کبان تولیدوي. همداراز په دې ولایت کې د غوښینو او هګیو چرګانو ۴۸۳ فارمونه هم شتون لري، چې د ورځې ۴۵ ټنه غوښه او ۱۳۰ زره هګۍ تولیدوي. دغه فارمونه ددې ترڅنګ چې یاد ولایت د مالدارۍ د محصولاتو په پرځه کې ځان بساینې ته نږدې کوي سلګونو کسانو ته په کې دکار زمینه هم برابره شوې ده.

د کندهار د خوږ انار ډېري پېرېدونکي پاکستان، متحده عربي امارات او هندوستان دي.
له کندهار څه تېر کال ۲۶ زره او ۵۴۶ متریک ټنه انار بهر ته صادر شوي، چې له دې ډلې ۵۰ ټنه یې دوبي، ۳۰ ټنه یې هندوستان او پاتې نور یې پاکستان ته صادر شوي دي.

په وروستیو کلونو کې د کرنې وزارت او د کندهار د خلکو په هلو ځلو ددې ولایت په څه باندې نهه زره هکتاره ځمکه کې د انارو بڼونه جوړ شوي دي. د ارغستان او ارغنداب ولسوالۍ د کندهار تر ټولو ډېر انار تولیدوي.

ورېجې، جوار، ږدن، ورېشي او داسې نور کرنیز توکي کرل کېږي. «ددې ترڅنګ په دغه ولایت کې د ستروسو کورنۍ ښه حاصل ورکوي، چې په کې لیمو، نارنج اومالټې شامل دي. همدارنګه په دغه ولایت کې انار، هندوانې، انگور، ګرنګیچ، سنتروزه، منې، الوجیه، انځر، زردالو، شفتالو، الوجې، امروت، خټکي او داسې نورې مېوې ښه تولیدات لري او په وچو مېوو کې جلفوزي، بادام، چهارمغر، انځر، شکریاره او داسې نور لري.

د کندهار انار ددې ولایت له مشهورو مېوو څخه دي، چې بهرنیو هېوادونو ته هم صادرېږي او د ددې ولایت اقتصادي پراختیا ته زمینه برابره کړې ده. د کندهار د انارو بڼونو ساحه څه باندې ۹ زره هکتاره، د انگورو د باغونو ساحه ۲۰ زره او ۵۰۰ هکتاره ده او دغه راز څه باندې شپږ زره هکتاره ساحه نورو مېوو لکه زردالو، شفتالو، انځر او نورو مېوو نیولې ده. تېرکال د کندهار د انارو د تولید کچه ۱۵۰ زره متریک ټنه وه ددې ولایت د کرنې ریاست چارواکي وايي، چې ددې ولایت د انارو بڼونو حاصلات د کمیت له پلوه ډېر او د کیفیت له پلوه ښه شوي دي.

د کندهار د خوږ انار ډېري پېرېدونکي پاکستان، متحده عربي امارات او هندوستان دي. له کندهار څه تېر کال ۲۶ زره او ۵۴۶ متریک ټنه انار بهر ته صادر شوي، چې له دې ډلې ۵۰ ټنه یې دوبي، ۳۰ ټنه یې هندوستان او پاتې نور یې پاکستان ته صادر شوي دي.

په وروستیو کلونو کې د کرنې وزارت او د کندهار د خلکو په هلو ځلو ددې ولایت په څه باندې نهه زره هکتاره ځمکه کې د انارو بڼونه جوړ شوي دي. د ارغستان او ارغنداب ولسوالۍ د کندهار تر

کندهار د هېواد سهیل لوېدیځ ته پروت ولایت دی او د افغانستان له لویو تاریخي مرکزونو څخه شمېرل کېږي.

کندهار لومړۍ درجه ولایت دی او د ښار په ګډون ۱۸ اداري واحدونه لري، چې عبارت دي له: کندهار ښار، ډنډ، ژړی، دامان، ارغنداب، ارغستان، پنجوايي، معروف، سپین بولدک، میوند، شاولیکوټ، تخته پل، خاکرېز، نېش، غورک، رېګستان، میانشین او ښوراکوګ.

د کندهار نفوس نږدې دوه میلیونه تنه دی، ۴۷ زره او ۶۷۶ کیلو متره مربع مساحت لري او ۲۷۹۴

کلي په کې شتون لري.

په کندهار کې د پښتنو تر څنګ بلوڅ، تاجک او هزاره قومونه هم ژوند کوي او ترڅنګ یې هندوان هم مېشت دي.

د منډیګګ تاریخي کیندنې د کندهار په ۲۰ کیلو متري کې شتون لري، چې د لرغونپېژندنې له مخې د برنج او مفرغ په دورو پورې اړه لري. کندهار پراخې دښتي او د لویو غرونو سلسلې لري، ابادو ځمکو او سمسورو باغونو یې هم اقتصاد او هم ښکلا ته ګټه رسولې ده.

تر اوسو لاندې ټوله ځمکه یې ۱۱۷ زره او ۹۲۰ هکتاره ده، للمي ساحه ۲۰۰۰ هکتاره ده. د اوسو کولو مهمې سرچینې یې (ارغنداب، ترنک، کدني، ارغستان) سیندونه، چینې، کارېزونه او برمي دي.

کندهار چې له پخوا څخه د افغانستان یو مشهور سوداګریز ښار و، اوس یې هم خپل سوداګریز مرکزیت ساتلی دی. د دهلي بند د کندهار د اوبولگولیو یوه موږنه پروژه ګڼل کېږي، چې په خپله یاد شوی بند، د ارغنداب انحرافي بند، د سوبلي ارغنداب عمومي سرېند او کانال، د بابا ولي عمومي کانال، د شمال او سوبلي ترنک (لويې ويايې) عمومي کانالونه یې شبکې دي. له یادو کانالونو څخه ۵۵ ويايې جلا شوي، دغه راز له ارغنداب سیند څخه هم ښي او کيڼ لوري ته ۵۵ ويايې، چې ټولې ۱۱۰ ويايې کېږي یوه او بل لوري ته غځېدلې دي.

کندهار استوایي اقلیم لرونکې ولایت دی، سوبل خواته یې د شوابک او سري شګې د دښتو موجودیت ددې ولایت ځانګړتیاوې صحرايي او نیمه صحرايي ته اړولي دي. په کومو ځایونو کې چې شین غر او کافر جر غرونه موقعیت لري او د ارغنداب سیند یې له کوزنیو سوبلي برخو تېرېږي، هوا یې معتدله کړې، او د ډنډ، پنجوايي، مېوند او ارغنداب ولسوالۍ د ښي او زړه راکښونکي هوا لرونکې دي. پورته یادې شوې ولسوالۍ په پسرلي او اوړي کې ښه مرطوبه هوا لري، ژمې یې نسبتاً معتدل او اوړي یې تود وي. د اوړي په تودو میاشتو کې د تودوخې لوړه درجه ۳۰ سانتي ګرېډه او منځنۍ درجه یې ۱۹ سانتي ګرېډه او د تودوخې ټپټه درجه یې ۵ سانتي ګرېډو ته راښکته کېږي. د کلني اورښت اندازه یې له ۲۰۰-۳۰۰ ملي مترو پورې اټکل شوې.

دا چې کندهار یو له سمسورو ولایتونو څخه دی، نو ډېری خلک یې په کرنه او مالدارۍ بوخت دي، په ډېري ولسوالیو کې یې اوبه پرېمانه دي په دې ولایت کې: «بادرنګ، رومیان، پیاز، توری، بڼډی، کدو، گلپي، مولی، الو، کچالو، غنم،

سه هزار و ۱۷ سردخانه فعال است که بیش تر شان در پنج سال اخیر ساخته شده است

✍️ آرش رویین

ابداً سیستم مکانیکی تولید سرما با آمونیاک، عملاً سردسازی (تبرید) به شیوه صنعتی آغاز شد، که تا به امروز روش‌های متفاوتی برای انجماد و نگهداری مواد غذایی، در سطح دنیا به کار برده شده است. اهمیت سردخانه در صنعت

اهمیت این صنعت به حدی است که یکی از معیارهای سنجش رشد فن‌آوری در یک کشور، تعداد واحدهای صنعتی انجماد مواد غذایی و سیستم‌های حمل‌ونقل سردخانه‌دار و سردخانه‌های نگهداری می‌باشد. به موازات سیستم تبرید با آمونیاک از سال ۱۹۳۰ تولید انواع فریون‌ها شکل گرفت و به صورت گسترده‌ای در سیستم‌های خانگی و تجارتي مورد استفاده قرار گرفت. در سال ۱۹۸۵ مسأله حفظ لایه‌ی اوزون و نقش اتم‌های کلورین در تخریب لایه اوزون مطرح گردید که منجر به قرارداد «وین» شد. در سال ۱۹۸۷ با تصویب پروتکل مونترال با عنوان «ممنوعیت تولید مبردهای مخرب لایه اوزون» طی برنامه زمان‌بندی شده، تمام مبردهای CFC و HCF از برنامه تولید و استفاده خارج شد، که این موضوع منجر به اختراع مبردهای جدید HFC شد. مبردهای HFC مشکل تخریب لایه اوزون را نداشته ولی پتانسیل بالایی در گرمای گل‌خانه‌ای داشته که با تصویب پروتکل کیوتو در سال ۱۹۹۷ با عنوان «ممنوعیت استفاده از موادی با پتانسیل بالا در گرمایش کهری زمین» استفاده از مبردهای HFC نیز ممنوع گردید و منجر به کشف و استفاده از مبردهای ترکیبی و مصنوعی و نیز برگشت به استفاده از مبردهای طبیعی مثل آمونیاک شد.

ساخت اولین سردخانه چرخه‌ی سردسازی تراکمی یا «سیکل تبرید تراکمی» در سال ۱۸۰۰ رایج گردید و ۳۴ سال به طول انجامید تا اولین دستگاه ساخته شد که در سردخانه‌ها و کارخانه‌های آب‌جوسازی مورد استفاده قرار گردید. استفاده آمونیاک به عنوان مبرد در سیکل تراکمی برای اولین بار در فرانسه و در سال ۱۸۵۰ صورت گرفت و در سال ۱۸۶۰ در آمریکا، که از آن در دستگاه یخ‌ساز مصنوعی استفاده شد اما اولین ثبت اختراع ساخت دستگاه در سال ۱۸۷۲ صورت گرفته است و از سال ۱۹۰۰ ماشین‌های تبرید تراکمی به صورت تجاری در صنایع یخ‌سازی، غذایی و کیمیایی قرار گرفت. در سال ۱۹۲۰ در ساخت پاتیناژ و در سال ۱۹۳۰ در زمینه تهویه مطبوع وارد گردید.

سردخانه چیست؟ مکانی برای سرد نگه داشتن کالا را سردخانه گویند. در واقع مجموعه‌ای از ساختمان و تاسیسات برای حفظ کیفیت یک کالا می باشد.

از مهمترین وظایف یک سردخانه، جلوگیری از فساد کالاهای داخل آن با حفظ کیفیت طولانی مدت می باشد.

کاربرد آن در نگهداری مواد غذایی، زراعتی، انواع داروها، سیستم‌های نظامی، میوه و سبزیجات و ... خلاصه نمی‌شود و بسیار گسترده می باشد.

سردخانه‌ها به چهار دسته تقسیم می‌شوند

- خانگی یا همان یخچال‌هایی که در اکثر خانه‌ها هست.
- سوپر مارکت‌ها که انواع آیس کریم‌ها، محصولات گوشتی و مرغی در آن برای فروش قرار داده می‌شود.
- سردخانه‌های تجارتي که فروشگاه‌ها و رستوران‌های بزرگ، هتل‌ها، دانشگاه‌ها و پادگان‌ها از آن استفاده می‌کنند.
- سردخانه‌های صنعتی که در کارخانه‌جات عظیم صنعتی استفاده می‌شود.

وزارت زراعت برای همکاری با سکتور خصوصی و دهقانان، تا این دم سه هزار و ۱۶۴ سردخانه اعمار کرده است. این سردخانه‌ها، اکثراً در جریان پنج اخیر ساخته شده‌اند. ظرفیت نگهداری مجموعی این سردخانه‌ها، ۱۱۰ هزار و ۴۳۰ تن محصول زراعتی است.

از مجموع این سردخانه‌ها، سه هزار و ۶۳ سردخانه از نوع فارمی بوده و بدون انرژی (یا برق) کار می‌کند. در این سردخانه‌ها پیاز و کچالو را نگهداری می‌کنند. ظرفیت مجموعی این نوع سردخانه‌ها، ۹۴ هزار و ۴۸۳ متریک تن است.

همچنان ۷۴ سردخانه‌ی کوپراتیفی نیز ساخته شده است که ظرفیت جمع‌شان سه هزار و ۲۹۲ متریک تن است، از این میان، ۶۹ سردخانه‌ی آن فعال و پنج تای آن غیرفعال است.

همچنان ۲۷ سردخانه‌ی دیگر به صورت بسیار عصری ساخته شده است که ظرفیت نگهداری مجموعی آن، ۲۱ هزار و ۶۵۵ متریک تن محصول زراعتی است. از این میان فقط دو تای آن غیرفعال است.

در کل، از میان سه هزار و ۱۶۴ سردخانه، سه هزار و ۱۷ سردخانه فعال است.

در ساخت مجموع این سردخانه‌ها تا این دم، بیش‌تر از ۴۴۶ میلیون دلار هزینه شده است.

سردخانه‌هایی که گفته شد، اکثراً در جریان پنج سال گذشته ساخته و تکمیل شده است.

این سردخانه‌ها، در ولایت‌های بامیان، پکتیا، کاپیسا، لوگر، میدان‌وردک، کابل، بغلان، غزنی، بدخشان، تخار، کندز، پنجشیر، ننگرهار، هرات، لغمان، بلخ، پروان، هلمند، سمنگان و قندهار ساخته شده است.

وزارت زراعت ۱۲ سردخانه ۵۰۰ تنی جدید می‌سازد در کنار این سردخانه‌ها و ذخیره‌خانه‌ها، وزارت زراعت و آبیاری در نظر دارد تا برای نگه‌داشت میوه و سبزیجات و افزایش درآمد دهقانان و باغداران، ۱۲ سردخانه جدید ولایتی بسازد.

هر کدام این سردخانه‌ها، ظرفیت نگهداری ۵۰۰ متریک تن محصولات زراعتی را خواهند داشت. این سردخانه‌ها را وزارت زراعت برای تقویت سکتور باغداری، به خصوص جلوگیری از فاسد شدن میوه و سبزیجات بسازد.

۱۲ سردخانه جدید ولایتی در ولایت‌های غزنی، پروان، کاپیسا، تخار، فراه، نیمروز، میدان‌وردک، لوگر، فاریاب و پکتیا ساخته می‌شود.

این ولایت‌ها به دلیل داشتن برق و حاصلات بیش‌تر میوه و سبزی، انتخاب شده‌اند. متأسفانه در گذشته، در بخش ساخت سردخانه‌ها کم‌تر تمرکز شده بود. در ۱۳۹۲، وزارت زراعت کار ساخت هشت سردخانه تجارتي به ظرفیت هر کدام پنج هزار تن در ولایت‌های کابل، هرات، بلخ، ننگرهار، قندهار و کندز را آغاز کرد، اما با گذشت پنج سال بر خلاف قرارداد، تعلل، کارشکنی و کم‌کاری صورت گرفت تا این که این قرارداد فسخ شد.

نیاز اساسی بخش زراعت کشور ایجاد سردخانه‌ها است و در حال حاضر این وزارت شدیداً تلاش دارد تا دیزاین هشت سردخانه را مجدداً نهایی سازد تا در ربع دوم سال مالی کار ساخت این سردخانه‌ها رسماً آغاز شود.

وی خاطر نشان ساخت که با آغاز کار هشت سردخانه تجارتي و ۱۲ سردخانه ولایتی به ارزش ۶۵ میلیون دالر، قرار است مجموعاً ۲۰ سردخانه تجارتي و ولایتی در کشور ساخته شود.

این سردخانه‌ها، تا حدی از فاسد شدن میوه و سبزی کشور جلوگیری می‌کنند. در فصل برداشت، میوه و سبزی به قیمت بسیار ارزان از کشور خریده به بیرون از کشور صادر می‌شود و بعداً در زمستان با چند برابر قیمت، دوباره وارد می‌شود. این سردخانه‌ها باعث می‌شود که محصولات داخلی، به بهای ارزان به بیرون کشور صادر نشوند و به قیمت مناسب به فروش برسند.

سردخانه چیست؟ تاریخچه استفاده از سردخانه: استفاده از سرما و سردخانه برای نگهداری مواد غذایی، از روش‌های بنیادی و قدیمی برای حفظ کیفیت مواد غذایی و جلوگیری از روند فساد بوده است. در پایان هزاره دوم میلادی، علم سردسازی (تبرید) به عنوان یکی از ده اختراع برتر قرن شناخته شد که از سال ۱۸۷۲ و با

الف تا یا زعفران

امراض، آفت‌ها و علف‌های هرز زعفران

✍️ محمد هاشم اسلمی، مشاور ارشد انکشاف زعفران در وزارت زراعت ● قسمت سیزدهم

شش تا هشت سال به شرطی که دیگر گیاهان میزبان کشت نگردد. بیماری سیاهک زعفران

Fumago

عامل این بیماری قارچی به نام فوماگو است که این قارچ بر روی برگ‌های زعفران ظاهر می‌شود و کم‌کم به غوزه زعفران می‌رسد. به روش زیر مبارزه می‌شود. جمع‌آوری و سوزاندن برگ‌ها و غوزه‌های آلوده غوزه‌ها را پیش از کاشت با سموم قارچ‌کش از قبیل مانکوزب، زینب و کاربوکسین تیرام و... در مقابل بیماری‌های قارچی و کنه ضدعفونی می‌کنند. - جمع‌آوری و سوزاندن برگ‌ها و غوزه‌های آلوده - غوزه‌ها را پیش از کاشت با سموم جیوه‌ای از قبیل سرزان، گرانوزان و تری‌تیزان در مقابل بیماری‌های قارچی ضدعفونی می‌کنند. احتمالاً به علت فقر عناصر غذایی و یا آهکی بودن زمین و یا کم‌بود عنصر آهن برگ‌ها زرد شده که با اضافه نمودن کودهای نایتروجن‌دار و فاسفوردار به زمین و پاشیدن محلول سولفات آهن در مزرعه و یا سایر کودهای حاوی عنصر آهن به نسبت یک تا دو در هزار جهت درمان این بیماری فیزیولوژیک مؤثر است.

امراض مهم زعفران مرض نابودی یا زوال زعفران (Rhizoctonia) (Violaceae)

این بیماری در اثر پیدایش قارچ ریزوکتونیا و ... در غوزه به وجود می‌آید، به سطح غوزه حمله کرده بر روی آن لکه‌های ارزانی شکل سرخ رنگ ایجاد و به تدریج به داخل غوزه نفوذ می‌کنند. نفوذ این قارچ به داخل غوزه موجب برآمده‌گی‌هایی در سطح آن و پوسیدن و خشک شدن برگ‌ها می‌گردد. این قارچ محصولات دیگری چون کچالو، چغندر و رشقه را نیز مورد حمله قرار می‌دهد.

با این بیماری به روش زیر مبارزه می‌شود

- نکاشتن غوزه زعفران پس از گیاهان هم‌میزبان،
- جمع‌آوری و سوزاندن غوزه‌های آلوده،
- ضدعفونی کردن زمین با سولفور دوکربن به مقدار ۲۵۰ کیلو گرم در هکتار،
- و نکاشتن غوزه زعفران در زمین‌های آلوده برای مدت شش تا هشت سال.
- جمع‌آوری و سوزاندن پیا‌های آلوده
- ضدعفونی کردن زمین با یکی از سموم قارچ‌کش توصیه می‌گردد.
- نکاشتن غوزه زعفران در زمین‌های آلوده برای

مهم‌ترین قسمت سردخانه را کمپرسور، کندانسور، اواپراتور یا تیخیرکننده و شیر انبساط‌های آن تشکیل می‌دهند. محفظه‌ی سردخانه نیز به دلیل محافظت از سرما و کاهش مصرف انرژی از اهمیت بسیاری برخوردار است.

در سردخانه‌های صنعتی و تجارتي معمولاً از سان‌دویچ پنل‌ها برای محفظه استفاده می‌شود که به آن سان‌دویچ پنل سردخانه‌ای می‌گویند.

دسته‌بندی سردخانه‌ها به غیر از دسته‌بندی یاد شده در بخش پیشین، از منظری دیگر به دو دسته آمونیاکی و فریونی نیز تقسیم می‌شوند. دسته‌بندی دیگری که برای آن‌ها به کار برده می‌شود، سردخانه‌های بالای صفر و زیر صفر می‌باشد.

صرفه‌جویی در مصرف انرژی سردخانه‌ها امروزه با توجه به اهمیت صرفه‌جویی در مصرف انرژی و افزایش هزینه‌های انرژی و همچنین طرح هدف‌مندی یارانه‌ها و نظر به این که سردخانه‌های صنعتی و سیستم‌های سرمازا سهم قابل ملاحظه‌ای از مصرف انرژی را در کشور دارا می‌باشند ارائه‌ی راه‌کار یا راه‌کارهایی مناسب جهت کاهش مصرف انرژی سردخانه‌ها می‌تواند بسیار سودمند باشد.

اهمیت سردخانه‌ها در قدیم برای این که مواد غذایی را با کیفیت نگهداری کنند آن‌ها را در فضای سرد قرار می‌دادند تا از فاسد شدن آن‌ها جلوگیری کنند. در سال ۱۸۷۲ سیستمی مکانیکی اختراع شد که به صورتی عجیبی یخ تولید می‌کند و مواد غذایی را در خود تازه نگه می‌داشت.

این اولین گام در عرصه‌ی یخ‌سازها و یخچال‌ها بود. کم‌کم سردخانه‌ها اختراع شدند و برای نگهداری حجم زیادی از مواد غذایی و همچنین داروها کاربرد زیادی پیدا کرد، اما سردخانه چه اهمیتی دارد؟ اهمیت ویژه‌ی این سردخانه‌ها از سال ۱۹۳۰ بیش‌تر مشاهده شد که متخصصان توانستند اولین فریون‌ها را اختراع کنند.

این اختراع به مردم عامی این امکان را داد که در استفاده‌ی خانگی هم از این کالا استفاده کنند.

اولین سردخانه اولین سردخانه در سال ۱۸۰۰ درست شد و این اولین قدم در ساخت سردخانه‌های تجارتي بود که این نوع سردخانه در کارخانه‌های صنعتی کاربرد زیادی داشت.

تعریف کلی سردخانه به مکانی که یک محیط بسیار سرد ایجاد می‌کند و برای نگهداری اقلام فاسد شدنی مورد کاربرد قرار می‌گیرد سردخانه گفته می‌شود. به طور کلی باید گفت مجموعه‌ای از تأسیسات صنعتی برای سرد و نگهداری یک کالا را سردخانه می‌گویند.

مهم‌ترین دلیلی که از سردخانه استفاده می‌شود حفظ و نگهداری مواد غذایی است که باید به مدت طولانی نگه‌داری شوند.

نگه‌داری این مواد باید طوری باشد که از فاسد شدن آن‌ها جلوگیری شود.

از جمله موارد کاربردی این سردخانه‌ها می‌تواند به موارد زیر اشاره کرد:

کاربرد آن‌ها در صنعت زراعت، استفاده در دواخانه‌ها برای نگهداری داروهای فاسد شدنی؛ در صنعت نظامی، همچنین از سردخانه می‌توان در صنعت میوه و سبزیجات استفاده کرد؛ به نوعی که تمامی این سبزیجات و میوه‌ها مثل روز اول تازه بمانند.

کرم تخم خوار سیب

عبدالغفور بابری

Codling moth

نام علمی این حشره **Cydia pomonell** است و مربوط فامیل **Olethreutidae** و آرتر **Lepidoptera** می‌باشد. یکی از آفات مهم سیب بوده که میوه سیب را مورد حمله قرار می‌دهد و از تخم آن تغذیه می‌کند در نتیجه سیب قبل از پخته شدن می‌ریزد. ساحه انتشار آفت مذکور وسیع است و در تمام کشورهای جهان شیوع دارد. در وطن عزیزمان نیز در تمام ساحاتی که باغ‌های سیب موجود است، دیده شده و همه ساله خسارات هنگفتی را به اقتصاد باغداران وارد می‌کند.

میزبان

آفت مذکور بر علاوه سیب، ناک، بهی، چهارمغز، زردآلو و بادام را نیز مورد حمله قرار می‌دهد. خساره‌ی وارده توسط این آفت از سوراخ نمودن میوه سیب و تغذیه از تخم آن که منجر به ریختن سیب قبل از پخته‌شدن آن می‌گردد. هم‌چنان با ایجاد زخم در میوه زمینه‌ی حمله برای بعضی پتوجن‌ها به خصوص قارچ‌ها مساعد می‌گردد که باعث پوسیده‌گی میوه می‌شود. خساره‌ی آفت نظر به منطقه و وفرت میزبان مختلف بوده که در صورت شدت آفت به ۹۵ درصد گزارش شده است.

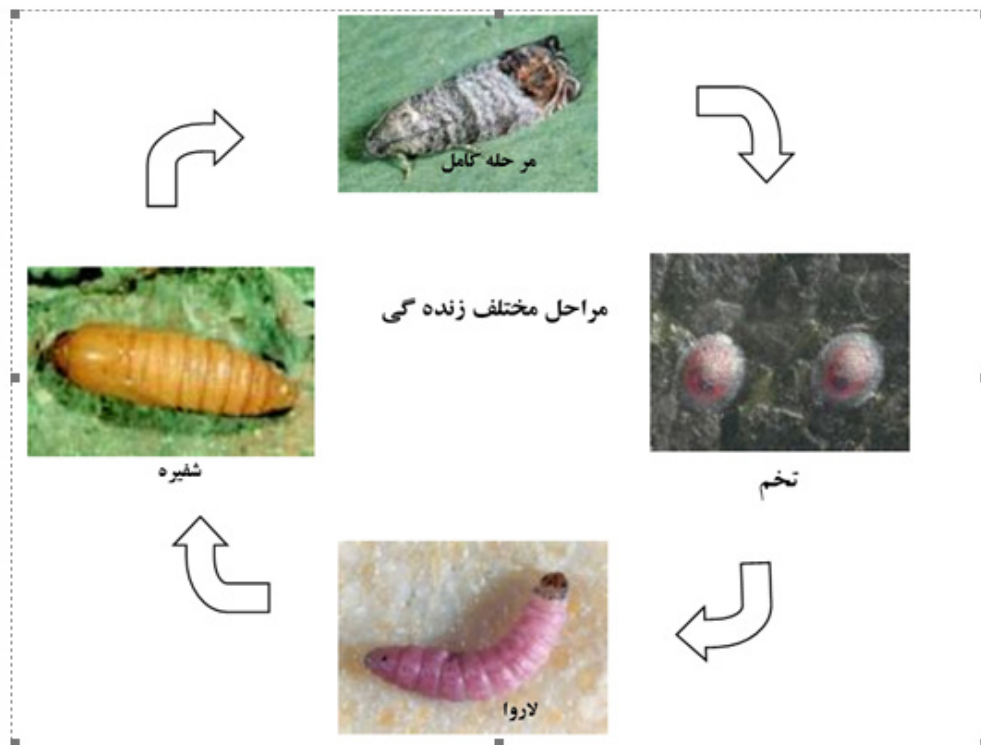
مشخصات

حشره کامل شب‌پرک کوچکی است به رنگ قهوه‌ای مایل به خاکستری که عرض آن با بال‌های باز ۱۵-۲۰ میلی‌متر و طول آن ۸-۱۰ میلی‌متر است. بال‌های اولی دارای خطوط منکسر به رنگ قهوه‌ای بوده که در انتهای هر بال، یک لکه درشت به رنگ قهوه‌ای تیره دیده می‌شود. بال‌های عقبی سفید مایل به خاکستری و در حاشیه دارای موهای بلند به رنگ نقره‌ای است. در وقت استراحت بال‌ها به شکل سقف بالای بدن و آنتن‌ها به طرف عقب خمیده قرار می‌گیرد.

دوران حیات

حشره مذکور زمستان را به قسم لاروای کامل در درزه‌های پوست درختان، زاویه‌های کوچک دوشاخ، کلوخ‌ها، سیب‌های مصاب خشک و افتاده در زیر درختان و یا در بالای آن باشد سپری می‌کند. بدین ترتیب قبل از این که لاروا به حالت استراحت (خواب زمستانی) برود پيله ابریشمی محکمی را می‌سازد و از خزان تا به بهار سال آینده در درون آن پيله می‌گذراند. در اوایل بهار تقریباً هم‌زمان با شکوفه کردن درختان سیب لاروا به شفیره بدل می‌شود و همین که دوره‌ی گل ختم گردید دوره شفیره نیز تمام می‌شود.

ناگفته نباید گذاشت که لارواها پیش از رفتن

به دوره شفیره پيله را سوراخ می‌کنند تا بعداً پروانه بتواند از آن به آسانی خارج شود. وقت بروز اولین شب‌پرک‌ها مصادف است با ریزش آخرین گل‌برگ‌های درختان سیب و به تدریج تا مدت سه - چهار هفته شب‌پره ظاهر می‌شود.

فعالیت حشره مذکور از طرف شب و بعد از غروب آفتاب شروع می‌شود و از طرف روز به حالت استراحت در روی شاخ‌های بلند درختان به سر می‌برد.

شب‌پرک ماده بعد از جفت‌گیری تخم‌هایش را روی برگ‌های نزدیک گل‌ها و در نسل‌های بعد روی میوه و یا دُم‌چه میوه به طور انفرادی ۲-۳ دانه‌ای قرار می‌دهد. یک حشره ماده طور اوسط از ۸۰-۱۰۰ دانه تخم را در مدت ۱۰-۲۰ روز می‌دهد در ابتدا تخم‌ها کوچک پهن و شفاف و به زحمت دیده می‌شود، ولی بعداً حلقه سرخ در آن تشکیل می‌گردد. تفریخ شدن تخم‌ها (رشد چنین) ارتباط مستقیم به درجه حرارت معمولاً ۱-۳ هفته طول می‌کشد.

لارواهای نسل اول از طریق گل داخل میوه سیب می‌شود از تخم تغذیه نموده و میوه قبل پخته شدن می‌ریزد. و لارواهای نسل‌های بعدی از هر نقطه میوه می‌تواند داخل گردند. در هنگام تغذیه مواد فاضله لارواها به صورت دانه‌های قهوه‌ای نیمه‌جامد و مرطوب به خارج از میوه می‌ریزد. لارواهای کامل سپس میوه‌ها را ترک کرده تا بدل به شفیره گردند. تعدادی از آن‌ها از شاخچه‌ها به طرف پایین می‌خزند و بعضی‌شان به همراه میوه‌های نارس پایین می‌افتند و تعدادی نیز از میوه‌ها خارج شده و به وسیله تار ابریشمی که می‌تنند آویزان شده و روی خاک می‌افتند. لارواها در خاک به صورت دایره‌ای حرکت می‌کنند تا به تنه

به زمین می‌افتد که در این حالت در تشت آب افتاده و از بین می‌رود.

استفاده از تلک‌های فیرامونی:

این تلک‌ها حاوی فیرامون جنس ماده است. که جنس مذکر را به خود جلب می‌کند، در صورت تماس به آن حشره مذکور در آن چسبیده و از بین می‌رود که در نتیجه جنس ماده القاح نشده و در صورت تخم‌گذاری تخم‌ها تفریخ نمی‌شود و این خوب‌ترین طریقه در پایین آوردن نفوس آفت مذکور می‌باشد.

طریقه بیولوژیکی

در این طریقه در کنترل آفت مذکور. زنبورهای **Trichogramma** رول مهم را بازی می‌کنند که زنبورهای مذکور در لابراتوارها تربیت و در باغ‌ها رها گردد. که در این صورت در باغ‌های مذکور باید مواد کیمیایی (حشره‌کش‌ها) استعمال نگردد.

طریقه کیمیایی

در کنترل آفت مذکور از دواهای مختلف استفاده شده که قرار ذیل است:

۱. سوپرتاپ به اندازه دو سی سی در یک لیتر آب،
۲. دیپترکس ۸۰ درصد به اندازه نیم تا یک گرم در یک لیتر آب،
۳. گوزانیون پودری به اندازه دو سی سی در یک لیتر آب،

دواهای فوق‌الذکر در کنترل آفت متذکره سفارش می‌گردد، مگر دواهای فوق بر علاوه آلوده‌سازی محیط، حشرات مفید را نیز از بین می‌برد.

برای کنترل آفت مذکور بهتر است از تنظیم‌کننده‌گان نمو استفاده گردد، که از جمله آن دیملین است. خاصیت این دوا این است که در حشره مانع تشکیل کایتین (**Chitin**) می‌گردد که پوست حشره سخت نشده و در نتیجه حشره از بین می‌رود. و ادویه دیملین برای انسان‌ها و حیوانات خطرناک نبوده و هم محیط زیست را آلوده نمی‌سازد، میزان استعمال آن به اندازه نیم گرم در یک لیتر آب می‌باشد در ابتدا یک مقدار کم آب را در یک بوتل خرد انداخته شود و خوب حل گردد و آب باقی‌مانده بر آن علاوه شود و خوب شور داده شود و سپس محلول پاشی گردد.

اولین دواپاشی تمام دواهای فوق وقتی صورت گیرد که در حدود ۸۰ درصد شکوفه‌ها ریخته باشد. البته به وقفه ۱۰-۱۴ روز برای ۳-۵ مرحله تکرار گردد.

درخت برسد و یا پناه‌گاه مناسب پیدا کند و در آن به شفیره بروند. دوره شفیره ۱۰-۱۵ روز را در بر می‌گیرد. سالانه ۳-۴ بار تولید نسل می‌کند.

کنترل همه‌جانبه (IPM)

برای کنترل آفت مذکور از طریقه‌های ذیل باید کار گرفت.

- پای بیل کردن باغ و رساندن آب یخ،
- جمع‌آوری سیب‌های افتاده و خشک زیر درختان و هم در بالای آن و از بین بردن آن‌ها،
- قطع کردن شاخ‌های خشک کشیدن آن‌ها از باغ،

- و جمع‌آوری گیاهان هرزه و هر گونه بقایای مصاب نباتی.

استفاده از کاغذ کارتین

در اطراف تنه درخت به اندازه ۳۰ سانتی متر بالاتر از سطح زمین کاغذ کارتین بسته شود. اول باید یک لایه کاغذ جدا گردد تا روی جری‌دار آن برآید و بعداً به قسمی بسته گردد که جری‌ها عمودی به تنه درخت قرار گیرد و کاغذ مذکور هفته‌ای یک‌بار باز و لارواهایی که به خاطر سپری کردن مرحله شفیره در آن‌جا، جای می‌گیرند جمع‌آوری شوند و نابود گردند.

استفاده از تلک‌های نوری

جهت از بین بردن مرحله کامل آفت قسمی که یک‌دانه اریکین و یا گروپ از طرف شب در چند نقطه باغ آویزان نموده و در زیر آن یک تشت پر از آب می‌مانیم چون فعالیت حشره مذکور از طرف شب است به چراغ جلب شده و

دهقان

نشانی برقی: Public.relation@mail.gov.af
وبسایت: www.mail.gov.af
فیس بوک: Ministry of Agriculture, Irrigation and Livestock
تویتر: @MAIL_AF
شماره‌های تماس: ۰۷۴۸۰۰۹۱۳۷ - ۰۷۶۶۴۰۰۶۰۰

نشانی برقی:
وبسایت:
فیس بوک:
تویتر:
شماره‌های تماس:

صاحب امتیاز: وزارت زراعت، آبیاری و مالداري
akbar_rostami10@yahoo.com - ۰۷۶۶۴۰۰۶۰۰
مدیر مسوول: حبیب بجزاد ۰۷۰۶۷۹۸۱۴۴ - ha.behzad@gmail.com
سر دبیر: نورالعین
ویراستاران: جمعه گل اشرفی و ظفر شاه رویی
مدیر خبر: گیتی محسنی
گزارشگران: شجاع الحق نوری، حشمت‌الله حبیبی، نعیم رضایی و تمیم صدیقی
برگه آرای: نذیر احمد دستگیرزاده

آدرس: جمال مینه، کارته سخن، کابل، افغانستان

به‌جز گزارش‌ها و سخن دهقان، مسوولیت متباقی مقاله‌ها به نویسندگان آن بر می‌گردد.

Ministry of Agriculture Trying to Prolong the Fruit Market

By: Azizullah Popal

The General Directorate of Agricultural Research of the Ministry of Agriculture, Irrigation, and Livestock (MAIL) has worked on 15 different types of fruit.

The Ministry of Agriculture, Irrigation, and Livestock (MAIL) has been working on a variety of fruits so that Afghan fruits harvest in different times. This has been done for the purpose of sustainable production, growth of gardeners' economy and reducing the needs of fruit imports.

Saifuddin Ahadi, head of agricultural research department, says, "We worked on 15 types of fruits in order to know that fruits harvest in different times. In addition, we also worked on fruit trees to know in which environment the fruits has most compatibility. This was done for the purpose of market management and distribution of fruits in different seasons. The fruits were divided into early-ripening, mid-ripening, and late-ripening classes."

He adds that this was done to bring new experiences for gardeners so

that they can understand how and when their fruits harvest.

Ghafoor, a fruit monger in Kabul city, says, "Domestic fruits have increased, and their sales are good. The domestic fruits such as peach, apricot, cherry, and plum have increased and people most-

ly prefer to buy domestic fruits rather than foreign products for domestic fruits have good quality and is cheap. Foreign fruits are low in quality, high in price and get rotten soon."

Mohammad Esa, Kabul resident, says, "I have come to buy fruits,

our domestic fruits have increased and is cheap as well. My message to my fellow citizens is to use domestic fruits; it is cheap and by using domestic products, we support gardeners and national economy."

It should be noted that the General Directorate of Agricultural Research of MAIL at Kabul's Badam Bagh Research Farm has carried out research on various types of fruits such as cherries, apple, pear, strawberry, apricot, almond, pomegranates, grapes and other domestic and foreign fruits. MAIL has tried to teach gardeners what types of fruits harvest better so that they get plentiful harvest.

After taking over as the Minister of Agriculture, one of Nasir Ahmad Durrani's goal was to extend the life of domestic fruits. Minister Durrani had said that the Ministry of Agriculture would make sure that fruits exist in different seasons on markets.

Sustainable fruit production reduces the import of foreign fruits. Reducing imports will keep money flow and national economy growth up and affect trade balances.

د بزگرانو د اړیکو مرکز

گرانو بزگرانو؛

له ۱۵۰ وړیا شمېرې سره اړیکه ونیسئ او د کرنې له کارپوهانو سره خپلې ستونزې شریکې کړئ، ستاسو د ستونزو هوارولو په پار به ډېر ژر تاسوته ځواب درکړل شي.

۱۵۰

